

INSO 2010

Ekonomia i Prawo Upadłości - Polityka drugiej szansy

RELACJE Z II KONFERENCJI INSO 2010 EKONOMIA I PRAWO UPADŁOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW – POLITYKA DRUGIEJ SZANSY

2-3 grudnia 2010 roku na Uczelni Łazarskiego w Warszawie odbyła się II edycja konferencji Instytutu Allerhanda INSO 2010 skupiająca prawników, syndyków, sędziów, ekonomistów i przedsiębiorców zajmujących się prawem upadłościowym.

Tegoroczna konferencja odbyła się w ramach **I KONGRESU INWESTORÓW I PRZEDSIĘBIORCÓW 2010** poświęconego wyzwaniom, przed którymi stoją współczesne przedsiębiorstwa, czyli problemom pozyskiwania finansowania na rozwój działalności oraz przełamania kryzysu niewypłacalności, **zorganizowanego przez Instytut Allerhanda, Secus Wsparcie Biznesu oraz Uczelnię Łazarskiego**. Obrady Kongresu odbywały się w ramach dwóch równoległych spotkań: I Konferencji Łowców Biznesu, a także II Konferencji INSO „Ekonomia i prawo upadłości przedsiębiorstw – Polityka Drugiej Szansy”.

Podczas uroczystego otwarcia Kongresu słowo powitalne oraz mowy inauguracyjne podkreślające wagę i wyzwania przed którymi stoją współczesne przedsiębiorstwa, wygłosili JM **Prof. Daria Nałęcz** Rektor Uczelni Łazarskiego, **dr Maciej Grabowski** Wiceminister Finansów, **Prof. Małgorzata Zalewska**, członek Zarządu NBP, **Peter Jungen**, Prezydent i Założyciel European Business Angels Network (EBAN), **Grzegorz Pędras**, Prezes SECUS, **dr Wojciech Rogowski**, Wiceprezes Instytutu Allerhanda, **Roman Trzaskalik**, Prezes Zarządu Stowarzyszenia Krajowego Forum Parków Przemysłowych i Parków Technologicznych.

W tym roku w ramach konferencji INSO 2010 eksperci Instytutu Allerhanda oraz zaproszeni eksperci kontynuowali zainicjowaną w 2009 roku dyskusję o obecnej kondycji i przyszłości prawa upadłościowego w Polsce. Prezentacje ekspertów oraz dyskusje panelowe konferencji INSO 2010 skupiły się wokół zagadnień prawnych, finansowych i ekonomicznych procedury naprawczej i układowej, które, wraz z problematyką polityki drugiej szansy, stanowiły główny wątek tej edycji.

Obrady pierwszego i drugiego dnia konferencji zainaugurowały wykłady gości specjalnych konferencji (*keynote lecture*): **prof. Andrzeja Rycharda** (Polska Akademia Nauk), który przedstawił socjologiczne spojrzenie na fundamentalne znaczenie zaufania w relacjach gospodarczych oraz **prof. Dariusza Wędzkiego** (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie) – ekonomisty, który zaprezentował uczestnikom syntezę wyników i metod badań nad prognozowaniem upadłości.

Rzetelność dyskusji na temat funkcjonowania prawa naprawczego oraz osadzenie jej na szczegółowych faktach zaczerpniętych z praktyki życia gospodarczego zapewniły zaprezentowane

przez zaproszonych ekonomistów badania empiryczne opisujące parametry ekonomiczne i dynamikę rozwoju przedsiębiorstw dotkniętych kryzysem oraz instrumenty analityczne służące badaniu kondycji finansowej przedsiębiorstw. Aspekty ekonomiczne zostały zaprezentowane **m.in.** przez **dr Katarzynę Puchalską** z Instytutu Ekonomicznego NBP, która przedstawiła badania oceniające wskaźniki wypłacalności i płynności polskich przedsiębiorstw w ostatnich 15 latach; **dr Katarzyna Boratyńska** ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego przedstawiła strukturę, metody pomiaru oraz dane porównawcze kosztów bankructwa przedsiębiorstw w wybranych krajach na świecie.

Prawnicy, którzy wzięli udział w konferencji wygłosili wystąpienia, w których postulowali o zmiany w prawie naprawczym stosowne do wymogów współczesnego życia gospodarczego (**dr Rafał Adamus**, Instytut Allerhanda), oraz o tworzenie bodźców podatkowych i ekonomicznych dzięki którym opłacało by się wszczynać procedurę upadłościową (**Maciej Roch Pietrzak**, dziekan KIS). Przedstawiona została nader aktualna problematyka kluczowego dla tej gałęzi prawa pojęcia niewypłacalności - „Prawne pojęcie niewypłacalności – analiza porównawcza w „starych” i „nowych” przepisach prawa upadłościowego - wnioski *de lege ferenda*” - który to referat był szeroko dyskutowany wśród uczestników, jako przyczynek do reformy prawa upadłościowego (**SSR Janusz Płoch**). Prezentacja pozycji wierzyciela hipotecznego w postępowaniu upadłościowym uwypukliła niekonsekwencje związane z należywym stosowaniem regulacji w aspekcie praktycznym, co znajduje również odzwierciedlenie w prezentowanej judykaturze (**mec Paweł Kuglarz**, **Beiten Burkhardt P. Daszkowski**, Polska).

Opisane zostały relacje zachodzące między głównym zagranicznym postępowaniem upadłościowym a wtórnym postępowaniem prowadzonym w Polsce (**dr Tomasz Chilarski**, Kancelaria DZP) oraz problemy praktyczne procesów upadłościowych o skutkach transgranicznych (**mec. Michał Barłowski**, Kancelaria Wardyński i Wspólnicy), przedstawione zasady odpowiedzialności karnej syndyka (**Maria Bogajewska**, Kancelaria Gessel). Żywo dyskutowano także wiele innych tematów i problemów.

Polskie prawo naprawcze zostało na konferencji także skonfrontowane z praktyką legislacyjną i gospodarczą panującą w innych krajach europejskich. Oczekiwane było wystąpienie przybliżające nieco bardziej techniczny aspekt stosowania prawa upadłościowego pt. „Nowoczesne metody wyceny aktywów, w szczególności przedsiębiorstw w postępowaniu upadłościowym” (**Herbert Karner**, **KARNER & DECHOW Industrie-Auktionen Ges.m.b.H. Austria**). Niestety niesprzyjająca w dniach konferencji aura uniemożliwiła dotarcie części zagranicznych gości. Przykładów zagranicznych dostarczyły **m.in.** wystąpienia **dr Martina Pragera** (INSOL) z międzynarodowej kancelarii syndyków Pluta Rechtsanwalts GmbH dotyczące potrzeby standaryzacji zawodu syndyka, **dr Marka Porzyckiego** z Uniwersytetu Jagiellońskiego dotyczące podawania informacji do wiadomości publicznej o toczącej się procedurze upadłości na tle istniejących rozwiązań zagranicznych, **prof. Jasnicy Garasic** (Uniwersytet w Zagrzebiu), która przedstawiła badania porównawcze dotyczące modeli sanacji przedsiębiorstwa w systemach prawa upadłościowego na świecie oraz **Mec. Luigi Lai** (Uniwersytet Warszawski), który zaprezentował zasady „Specjalnego Mechanizmu Zarządzania” (Special Administration for Large Insolvent Companies) na przykładzie jednego z największych procesów upadłościowych w Europie.

Reasumując, rozległe wątki tegorocznej konferencji INSO2010, obradujący byli zgodni, że konieczne jest podjęcie wszystkich niezbędnych kroków by ożywić lub zmienić przepisy prawa naprawczego, tak by podobnie jak w innych krajach problemy przedsiębiorstwa z wypłacalnością stanowiły asumpt do restrukturyzacji, zmian w zarządzaniu, poszerzenia grona akcjonariuszy lub zmiany formy i dziedziny działalności gospodarczej. Upadłość powinna być ostatecznością a nie jak bywa obecnie narzędziem wywierania presji, manipulacji i stygmatyzacji przedsiębiorcy. Obradujący z zainteresowaniem przyjęli informację o działaniach Ministerstwa Gospodarki określanych polityką drugiej szansy zaprezentowane przez **Sylwię Waśniewską z-cę Dyrektora Departamentu Rozwoju Gospodarki**. Wśród podjętych działań Ministerstwa znajduje się zamówienie przeprowadzenia ekspertyzy przyczyn braku efektywności systemu prawa upadłościowego w Polsce oraz zlecenie opracowania instrumentu doradczego, który posłuży przeciwdziałaniu upadłości (instrument jest przygotowywany przez ekspertów Instytutu Allerhanda). Porównania zagraniczne wskazują, że polskie środowiska związane z procesem upadłościowym mogą znaleźć wiele rezerw finansowych stosując nowoczesne metody zarządzania przebiegiem kryzysu w przedsiębiorstwie i samym procesem upadłościowym, szczególnie większe i złożone firmy. Specjalizacja i wykorzystanie dostępnych już obecnie instrumentów ekonomicznych (doradztwo kryzysowe, profesjonalne wyceny aktywów, aukcje aktywów, inwestycje private equity i inne) powinno odmienić oblicze polskich przedsiębiorstw w kryzysie. Konferencja wskazuje także, że konieczna i niezbędna jest dalsza wymiana doświadczeń i bliższa współpraca międzynarodowa sędziów.

Prezentacje wszystkich panelistów INSO 2010 dostępne są na oficjalnej stronie Instytutu Allerhanda: www.allerhand.pl

Podczas obrad konferencji odbyło się rozstrzygnięcie konkursu na najlepszy referat w formule call for papers INSO 2010. Nagroda główna, ufundowana przez Kancelarię Beiten Burkhardt Daszkowski (Warszawa), została przyznana dla dr Joanny Kruczalak-Jankowskiej z Uniwersytetu Gdańskiego za pracę „Aktualność zasady równomiernego zaspokojenia wierzycieli w Prawie upadłościowym i naprawczym”.

Otwarcie Konferencji INSO 2010, w ramach Kongresu Inwestorów i Przedsiębiorców, w auli im. L.Falandysza Uczelni Łazarskiego. 2 grudnia 2010 r.

OPINIE O KONFERENCJI INSO 2010

„Nowym w stosunku do tematyki zeszłorocznej edycji i niezwykle ciekawym, było pojawienie się spojrzenia na problematykę upadłości z perspektywy socjologiczno-psychologicznej. Kwestia „predyspozycji” przedsiębiorcy do bankrutowania wzbudziła żywe dyskusje toczące się w kulisach konferencji. Efektem tych dysput jest już wdrażany projekt prewencyjno-edukacyjny dla przedsiębiorców z sektora MSP, który za pośrednictwem internetu umożliwi tak ekonomiczną jak i behawioralną predykcję niewypłacalności. W zakresie społeczno-psychologicznym audytowane będzie między innymi przygotowanie przedsiębiorców i ich organizacji do np. nagłej sytuacji kryzysowej zaistniałej na gruncie rodzinnym właściciela firmy – co pomoże przedsiębiorcom zdiagnozować słabe strony w strukturze swojej organizacji i opracować stosowne plany awaryjne. W efekcie wymiany zdań grupa uczestników konferencji podjęła prace nad przygotowaniem takiej ankiety oraz portalu internetowego.

Odrębnie zaś stwierdzić należy, że spotkanie w tak znamienitym gronie ekspertów jest doskonałą okazją do poddania własnych tez czy teorii krytyce i weryfikacji. To właśnie dzięki opiniom, które usłyszałem na temat mojej propozycji zastosowania układu likwidacyjnego w miejsce upadłości likwidacyjnej - w stosunku do niewypłacalnych spółek publicznych (jako rozwiązania efektywniejszego, a spełniającego te same cele egzekucyjne), zawdzięczam decyzję o publikacji w prasie artykułu na ten temat, po którym odnotowano znaczne zainteresowanie wierzycieli i inwestorów tym niedostrzeganym dotąd instrumentem prawa upadłościowego.”

Maciej Roch Pietrzak
Syndyk licencjonowany
Dziekan Krakowej Izby Syndyków

„Jest to inicjatywa niezwykle ważna dla środowiska praktyków i teoretyków praw upadłościowego (insolwencyjnego) oraz zagadnień związanych ze zjawiskiem przedsiębiorstwa w kryzysie. Organizatorzy stworzyli świetne forum do wymiany wzajemnych uwag oraz twórczej dyskusji ze strony prawników i ekonomistów zajmujących się tą właśnie problematyką i w dodatku w wymiarze międzynarodowym. Niezmierną przyjemność sprawiła mi kulisowa rozmowa z prof. Jasnicą Garasic z Chorwacji, której - gdyby nie ta konferencja - prawdopodobnie nie zdołałbym poznać. Uważam za jak najbardziej wskazane kontynuowanie tej inicjatywy, tym bardziej, że od kilku już lat nie odbywają się zjazdy i konferencje ogólnopolskie sędziów upadłościowych, którym wcześniej chętniej patronowało Ministerstwo Sprawiedliwości. Już od pierwszej konferencji zorganizowanej w zeszłym roku we współpracy ze Szkołą Główną Handlową, uważam, że tego typu wydarzenia, przy odpowiedniej medialnej oprawie, stanowią istotny czynnik w podnoszeniu świadomości prawnej przedsiębiorców z zakresu prawa upadłościowego, co z kolei ma przełożenie na większą skuteczność i efektywność procedur upadłościowych w Polsce. Właśnie taka aktywność oraz przełamanie lęku przedsiębiorców przed tym "nieznanym lądem" mają - i będą mieć moim zdaniem - większe

znaczenie dla szybszej i skuteczniejszej restrukturyzacji niewypłacalnych podmiotów niż nawet najlepsze - w świetle oczekiwań doktryny i judykatury - zmiany prawa.”

Sędzia Jarosław Horobiowski
SR Wrocław

„Konferencja INSO dzięki formule otwartych paneli stworzyła znakomitą możliwość spotkania całego "środowiska upadłościowego", czyli sędziów, syndyków, radców prawnych, adwokatów, rzeczoznawców, naukowców, przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości. Dyskusja wykazała, jak bardzo potrzebna jest taka platforma wymiany doświadczeń i poglądów. Potwierdziła zasadność tezy, iż prawo upadłościowe jest "królewską" dyscypliną prawniczą wymagającą znajomości różnych dziedzin: od prawa cywilnego poprzez gospodarcze, pracy, podatkowe aż do karnego. Jednym z ciekawszych wątków była dyskusja dotycząca ratio legis odrębnego uregulowania kwestii upadłości deweloperów prowadzona w ramach panelu zorganizowanego przez kancelarie Beiten Burkhardt P. Daszkowski poświęconego usprawnieniom postępowania upadłościowego. Pierwszy projekt ustawy o rachunku powierniczym, (którego autor jest współtwórcą wraz z prof. Fryderykiem Zollem), poprzez wprowadzenie odrębnej regulacji upadłościowej dla deweloperów i spółdzielni mieszkaniowych stanowi szansę "ucywilizowania" tego rynku.”

Paweł Kuglarz, radca prawny
Kancelaria Beiten Burkhardt
P. Daszkowski sp.k

„Stosunkowo łatwo jest doprowadzić przedsiębiorstwo do upadłości, natomiast znacznie trudniej zminimalizować społeczne skutki bankructwa. Wynika z tego konieczność rozpatrywania procesu upadłościowego w kontekście polityki drugiej szansy. Efektywna realizacja tego postulatu wymaga wykorzystania związków między ekonomią i prawem. Konferencja zorganizowana przez Instytut Allerhanda stworzyła niezwykłą okazję do wymiany myśli środowiska ekonomistów i prawników, naukowców i praktyków. Merytoryczny poziom dyskusji zachęca do udziału w następnych spotkaniach naukowych poświęconych tej tematyce.”

Kinga Bauer
Instytut Ekonomii i Zarządzania
Uniwersytet Jagielloński

„Fascynujące były wystąpienia wszystkich prelegentów, jednakże te, będące głosem praktyków najbardziej. Wspaniałe było połączenie interdyscyplinarne zagadnień ekonomicznych i jurydycznych dotyczących postępowania naprawczego i upadłości. Myślę, że jest to dobry kierunek dla mających się odbywać podobnych konferencji w przyszłości. Interesujące w tym kontekście mogłoby być także wzbogacenie tematyki konferencji o zagadnienia ekonomicznej analizy prawa.”

dr Beata Wieczerzyńska
Wydział Ekonomiczny
Politechnika Radomska

"Tegoroczne obrady w zasadniczy sposób nawiązywały w swojej treści do zagadnień zasygnalizowanych już na poprzedniej, zeszłorocznej konferencji. Negatywna ocena praktycznego funkcjonowania przepisów prawa upadłościowego i naprawczego, obecnie została bowiem rozwinięta o nowe aspekty i problemy, które wymagają szczególnego zastanowienia się nad dalszym losem tego aktu prawnego. Z ust wielu uczestników obu konferencji pojawia się coraz silniejszy głos o konieczności reformy prawa upadłościowego, a szczególnie części odnoszącej się do możliwości zawarcia układu, czy też przeprowadzenia postępowania naprawczego. Moim zdaniem przyjęty przez ustawodawcę w 2003 roku schemat przebiegu postępowania upadłościowego, jak i oderwane od ekonomicznych zasad prowadzenia działalności gospodarczej przesłanki ogłoszenia upadłości, wymagają pilnych zmian. Niezbędna jednak jest kompleksowa reforma prawa, ponieważ dalsze kosmetyczne nowelizacje ustawy, nie spowodują zasadniczej poprawy sytuacji."

Sędzia Janusz Płoch
SR Kraków

„Konferencja INSO 2010 była unikalną możliwością wymiany poglądów i doświadczeń. Całe środowisko upadłościowe od sędziów przez syndyków oraz radców prawnych i adwokatów po naukowców. Zapoczątkowany przez IA rok wcześniej cykl konferencji jest nową jakością w polskiej dyskusji na temat prawa upadłościowego. Inicjatywa ta pozwala na identyfikację kwestii rodzącej problemy dla praktyki i może stać się zalążkiem potrzebnych zmian w polskim prawie upadłościowym."

dr Marek Porzycki
Uniwersytet Jagielloński

„Z mojego punktu widzenia, bardzo ważna część konferencji dotyczyła zagadnień prawa naprawczego w Polsce. Potrzeba dalszych zmian w prawie naprawczym była przedmiotem wielu wypowiedzi w nauce prawa, a obszerna nowelizacja prawa naprawczego z 2009r., już z chwilą jej uchwalenia, została oceniona jako niewystarczająca. Dyskusja nad kształtem tej instytucji jest cały czas otwarta. Konferencja dała sposobność dla przedyskutowania szeregu konkretnych postulatów *de lege ferenda* i to zarówno na forum obrad jak i w czasie żywych rozmowach kularowych. Wymiana skromnych doświadczeń praktycznych w materii prawa naprawczego niewątpliwie jest pomocna w formułowaniu odpowiedzialnych wniosków teoretycznych. Oczywiście problem nikłego zainteresowania prawem naprawczym nie wynika wyłącznie z kształtu norm prawnych, które obecnie wysoko stawiają poprzeczkę dla przedsiębiorców zainteresowania restrukturyzacją poprzez układ naprawczy. Przyczyn takiego stanu rzeczy należy poszukiwać także w poziomie kultury prawnej rodzimego biznesu. Inicjatywa Instytutu Allerhanda ma zatem swoją wagę w popularyzacji prawa

naprawczego. Powtórzmy po raz kolejny: prawo naprawcze to postępowanie prowadzone w dużej części poza sądem, z automatycznym moratorium na spłatę długów układowych, o krótkim terminie dla jego przeprowadzenia. Konstrukcja prawa naprawczego posiada wiele atutów, którymi warto zainteresować przedsiębiorców zagrożonych niewypłacalnością. I jeszcze jedna rzecz optymistyczna. Jak nie omieszkali tego podkreślić Prelegenci z zagranicy polskie prawo w zakresie swojej oferty pozasądowej restrukturyzacji zobowiązań jest bogatsze od rozwiązań niemieckich czy chorwackich.”

**dr Rafał Adamus, radca prawny,
Instytut Allerhanda**

Partnerzy

